

SLOVENEK

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petlitrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniš nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Zistematične priprave za ponemčevanje.

Iz Krškega, 7. maja 1905.

Slovenci se, kakor je dobro znano, ne branimo tujih jezikov, dokler vidimo in smo prepričani, da je njih znanje nam, ne pa Nemcem, Lahom ali našim odpadnikom v korist. Ako se pa v naše šole in urade uvede n. pr. toliko nemščine, da smo vsled tega mi Slovenci v takih ponemčenih uradih in šolah odveč, moramo se takemu početju v interesu svoje narodnosti in v obrambo lastnega življenja upreti. Na dnevnem redu je zdaj naša meščanska šola, katero je svetu dala v zobe visoka vlada sama, ki je zdaj očitno na dan stopila z nakano, ki jo je do zdaj bolj prikrivala. Slovencem se pri tem vprašanju ne more in ne sme animoznost očitati. Skoro 30 let so molčali in plačevali za nemško šolo; kajti skoro gotovo so se tako-le tolažili: Če tudi je šola nemška, pa saj so učitelji dobri Slovenci. Oni ne bodo naše dece preveč mučili, posluževali se bodo marveč najboljših metod, da bodo le otrokom olajšali težavni poduk, ki se je moral vršiti na podlagi težkih nemških knjig. Ker so dobri patrijotje, tudi ne bodo vzgojevali v nemškem duhu.

Učitelji tega tudi res niso storili.

Vzgojevalo se pa tudi ni v slovenskem duhu, kakor se se bali v Ljubljani na najvišjem mestu pri zeleni mizi, dočim so v slovenski družbi radi povdarjali, da se na naši šoli ne ponemčuje. Oboje je res. Le učila se je nemščina in slovenščina kot taka, vzgojevalo se je pa v avstrijskem duhu in v krščansko-moralnem smislu, vse tako pač, kakor velevali zakoni in ukazi.

Toda to ni zadostovalo najvišjim šolskim krogom v deželi, ki so pošiljali v Krško stroge nemške okrajne šolske nadzornike, kateri so učiteljstvo meščanske šole nestrpnost mučili, kakor se je to te dni po vseh časopisih čitalo.

Njim na pomoč so priskočili še višji

možje. Tim se niso smilili slovenski otroci te šole, katere so le z nemščino pitali pri vseh predmetih, še celo pri verouku. Ne!

Poizvedalo se je, koliko je nemških otrok na tej šoli in kako se z nemškimi otroci pri pouku v slovenščini postopa. Zapazili so namreč, da se pri tem predmetu rabi slovenščina kot učni jezik, kar je v njih očeh menda nekaj groznega! Ko so izvedeli, da je med 100 učenci en sam Nemec, bili so potolaženi. Kljub temu so še dvomili in dvomijo še dandanes, da je ministrstvo l. 1884. petrdilo učni načrt, po katerem se sme slovenščina s slovenščino podučevati.

Verjamemo, da o tem dvomijo; saj je slovenščina tak predmet, da se sme z njim precej po mačehovsko postopati. Dokaz temu je, da je bil z naše šole imenovan za učitelja slovenščine na c. kr. učiteljsku v Gorici mož, kateri še za meščanske šole iz slovenščine izprašan ni. Drug dokaz temu je, da so na naši šoli razpisana zdaj tri mesta; toda od nienega kompetenta ne zahteva razpis znanja slovenščine, niti od ravnatelja, niti od dveh učiteljev, od katerih bade moral eden celo slovenščino samo učiti. — Skandal!

Rusko-japonska vojska.

Položaj sovražnih armad.

Rusi in Japonci so si zdaj zopet bližje, tako da se obe armadi lahko opazujeta. Linjevič je rekel: Če hočemo vedeti, kje je sovražnik, moramo biti blizu njega! Japonci imajo zdaj po fronti ozko, a globoko postojanko. Sprejaj sta armadi Nogijeva in Nodzuova, tako da se stikata levo krilo Nodzuovo in desno Nogijevo pri postaji Čantufu. Od Pacziady se razteza jalučšanska armada, katere glavne sile so pri Fušuhu in Gosliczi. Kuroki in Oku sta daleč zadaj med Mukdenom in Tjelinom, in sicer prvi vzhodno od železnice, drugi pa zapadno. To je glavna sila Ojamova, ki jo bo v ugodnem trenutku pomaknil na eno frontskih kril k glavnemu udarcu. Verjetno je pa tudi, kar pripovedujejo Kitajci, da sta namreč ti dve armadi v mukdenski bitki največ trpeli in se sedaj izpopolnjujeta.

Okolu 27. aprila so se začeli Japonci spredaj nekoliko premikati proti kirinski

železnici, s čimer so fronto nekoliko razširili. V prelazih se jako utrjujejo.

Angleško brodovje se pripravlja.

London, 8. maja. Ko so ravno natančili, da se odgode letošnje pomorske vaje, je bilo opaziti obenem veliko gibanje v angleškem vojnem brodovju. Angleško vojno brodovje v kitajskih vodah se ima znatno bjačiti. Več angleških ladij na potu na Kitajsko je že dospelo v Port Said. Nadalje je debilo več poveljujočih pehotnih častnikov povelje, naj takej odidejo na vojnih ladjah na Kitajsko. Vse te vznemirajoče vesti kažejo, kaka napetost vlada med Japonsko in Francosko.

Japonsko ogleduštvu.

Japonski list „Dzidzsimpo“ prinaša popoln in natančen pregled vse ruske vojske, popis posameznih oddelkov in pri častnikih celo podatke o rodbinah. Japonci imajo svojo vzgledno organizacijo tudi na Ruskem, ki čita vse časopise in kar je z vojsko v zvezi, speroči na Japonsko. Tako vedo Japonci za vso mobilizacijo, za vse vojne oddelke ruske in tudi za bodoče načrte. V tem oziru so Rusi gotovo preveč zaupni, ker njihovi listi marsikaj izdajo, kar bi previden poveljnik zamolčal. Japonci so bolj previdni, ker pišejo mnogo več o ruski armadi kakor o svoji. Iz Sinmintina se poroča, da je prišel Ganzolin, bivši načelnik Hunhuzov, potem kitajski polkovnik, ki je bil poglavar japonskih ogleduhov okoli Mukdena. Zdaj je v veliki časti.

Francosko-japonski spor.

London, 8. maja. Situacija med Japonsko in Francosko je jako resna. „Times“ pravi, naj Francija pomisli, da Japonska mora kaj ukreniti, ker Francija še vedno podpira rusko brodovje. Glasi se, da je lord Lansdowne pred kratkim v Parizu ostro ugovarjal.

Pariz, 8. maja. Japonski poslanik Motono je prišel včeraj popoldne v ministrstvo za zunanje stvari, kjer se je dalje časa razgovarjal z Delcasséjem. „Agence Havas“ poroča: V nasprotju s trditvami neke tuje agenture v brzojavki iz Honkonga, francoska vlada ni le ne kršila nevtralnosti, ampak je dala svojim civilnim in vojaškim zastopnikom jasna navodila, glede izvrševanja pravil nevtralnosti ter ni ne en trenutek nehala nadzorovati, kako se njena navodila izvršujejo.

London, 8. maja. Večerni listi zahtevajo obstreljevanje kakega francoskega

pristanišča ter navajajo z rastočo nestrpnostjo japonske-angleško zvezo, katere casus foederis je dan po sovražnem obnašanju Francije

London, 8. maja. „Daily Telegraph“ poroča iz Tokia, da je francoska vlada v svojem odgovoru na drugi protest Japonske sporočila, da je prosila rusko brodovje, naj zapusti zaliv Henkoj. Sodi se, da bo Roždestvenski uporabil kot novo bazo zaliv Leongsei na jugovzhodni obali otoka Hajnana.

Z bojišča na suhem.

Kolin, 8. maja. „Köln. Ztg.“ poroča iz Gunculina: Japonci so pripravljeni za prodiranje. V prvi vrsti stoje tri za boj pripravljene armade; dve tvorita rezervno. Nadpoveljstvo je južno od Tjelina. Zahodno od Saha do mandžurske meje so razdeljene močne čete Hunhuzov, ki imajo namen, braniti japonska krila pred napadi. Vesti, da Japonci izvršujejo skozi Mongolijo veliko objemalno akcijo, se vzdružujejo.

Peterburg, 8. maja. Linevič poroča včeraj: Dne 4. t. m. je vrgla japonska konjenica naprej naše predstraže na konjih.

Obisk avstrijskega cesarja v Rimu in apostolska stolica.

„Osservatore Romano“ je priobčil članek za odgovor pariškemu „Le Journalu“, ki je pisal, da soglašava apostolska stolica z obiskom cesarja Franc Jožefa v Rimu. List odločno povdarja, da takega dovoljenja apostolska stolica ni dala. Papež je pojasnil svoje stališče o obisku tujih vladarjev v Rimu v dopisu, ki je bil doposlan vevlastem ob Loubetovem rimskem obisku. Apostolska stolica ne more izpremeniti svojih načel glede obiskov katoliških vladarjev in državnih načelnikov v Rimu, ako noče, da bi trpel papežev ugled.

Preosnova ministrstva.

Med državnozbornskimi poslanci se govori, da bo v kratkem preosnovano Gautschevo ministrstvo. Sodi, da bodo imenovani novi ministri, ko bo dokončano zasедanje češkega deželnega zbora. Nemci dobe tri ministre in sicer postane dr. pl. Derschatta železniški, Bärnreither trgovinski in Pergelt nemški minister. Dr. Pacak postane minister brez da bi mu bil poverjen poseben delokrog. Poleg Pacaka pa bo še en češki poslanec imenovan za ministra in sicer Zacek ali pa Fort. Poljaki dobe dva ministra in sicer bo imenovan za naučnega

LISTEK.

Nemška in c. kr. ekstaza povodom Schillerjeve slavnosti.

Vse, kar je prav. Schiller je bil velik, posebno za Nemce, a največji ni bil. Na razvoju svetovne literature pa so njegova dela v primeri z velikimi duhovi drugih narodov kaj malo vplivala. Če ni imel kot pesnik tako velikega pomena, kaj še kot zgodovinar ali filozof! Toda Nemci morajo vsako slavlje osmešiti, če se gre obenem za hvalisanje njihovih kulturnih pridobitev. Hvala Bogu, da niso vsi taki. Dunajski „Vaterland“ se norčuje iz teh domišljavih ljudi, ki vse pokvarjajo s svojo germansko megalomanijo. Tu naj podamo nekaj cvetk, ki so med drugim vsklile povodom Schillerjeve slavnosti, na nemškem književnem trgu. Neka knjiga, ki je namenjena za dunajsko šolsko mladino in ki jo ondi zelo razširjajo, „Schillerbuch der Jugend Wiens zur Erinnerung an den Todestag des grossen deutschen Dichters“ von dem Gemeinderate ihrer Vaterstadt zum

9. Mai 1905“ piše takole: „Kjerkoli so na svetu vplivali veliki pesniki na dušo narodovo, tako silno, tako moralno (!!), tako vzvišeno, tako čisto (!), ni vplival nobeden (!) na razvoj našega naroda — da celega sveta — kot Friderik Schiller!“ Kdor bi hotel Nemce smešiti, si ne bi mogel izmisliti bolj pretirane šovinistične samohvale. Hladno in objektivno poveste: njegova čarobna dikcija, njegov idealizem, njegova vznešenost je povzdignila nemško literaturo zelo visoko; toda vse to je šlo mimo svetovne literature neopaženo: zgolj ideje Schillerjeve bi mogle imeti kaj vpliva na kulturno življenje človeštva. Tako velikih, plodonosnih in originalnih idej pri Schillerju nikjer ni: njegovi filozofski, verski in estetiški nazori so zgolj slaba in protislovna kopija Kantovega modroslovja in etike — Goethe v originalnosti misli in v konkretnosti izraza daleč nadkriljuje Schillerja in zato je Goethe tudi svetovni pesnik, kar Schiller ni.

Kot zgodovinar pa nima Schiller niti najmanjše vrednosti; njegova zgodovina tridesetletne vojske in nizozemskega upora je vse kaj drugega, kot kritična zgodovina.

Nemci storijo svojo sveto dolžnost, če proslavljajo Schillerja: saj so ga pustilistradati, ko je bil živ. Reče si je moral z nizkimi pisateljskimi izdelki služiti kruh in je umrl v hudi borbi za obstanek. Takrat naj bi se bili Nemci pobrigali za Schillerja! To bi jim bilo bolj na čast, kakor da zdaj slovenske otroke in celo srednješolske dijake silijo, da jim delajo štafažo pri njihovi slavnosti. Slovani imamo velikih mož dovolj, da nam ni treba tujih posili častiti. V rokah imamo oklic koroškega nemškega slavnostnega odbora, ki pozivlja stariše občin koztanske, lipje, rožanske in vrbske, naj svoje otroke priženo k Schillerjevi slavnosti. V Ljubljani pa je neki c. kr. gimazijski ravnatelj, ki je povrh celo občinski svetnik narodno-napredne stranke, prisilil dijake, da so se morali slavnosti udeležiti. Kolikega pomena je bila ta gimnazijska slavnost za svetovno emiko, se razvidi iz tega, da so se je morali udeležiti dijaki iz prvih gimnazijskih razredov, ki niso navdušenih govorov

Schillerju v čast niti mogli razumeti!

Tu se jasno vidi, da je vsa slavnost bila le komedija, uprizorjena na ljube našemu sistemu in zastareli šolski šabloni. Mar mislijo Nemci, da bo Schillerju sedaj kaj bolje, če ga morajo slaviti slovanski dijaki? Morda mu bo zato v grobu odleglo in Nemci bodo tako popravili, kar so zagrešili nad njim? Schillerju se je vsled prosvetljenosti svojih rojakov tako slabo godilo, da je moral pisati ničvredne stvari, da se je zamogel ubraniti gladi: 17. marca 1788 je pisal Körnerju: „Moj „Geisterseher“ je slab, zelo slab; toda ne morem si pomagati; malo je stvari, kjer bi me to grešno početje tako bolelo, kot to skrupucano delo. Toda plačali mi ga bodo vseeno.“

7. decembra 1784 pa je pisal Körnerju: „Nemško občinstvo sili svoje pisatelje, da si izbirajo snov po špekulacijah za denar, ne pa po vzletu ženija“. Vsakdo ve, kako je tisti slavni weimarski dvor o katerem sedaj Nemci trobijo toliko hvale po vsem svetu, podpiral Schillerja, ko mu je milostno dal brezplačno mesto profesorja zgodovine: weimarski dvor je bil vesel, da mu

ministra grof Dzieduszycki, poljski minister pa poslanec Bobrzynski.

Makedonija.

V Makedoniji je bil zopet krvav boj med Turki in Grki v bitoljskem vilajetu. Grki so izgubili osem ubitih in 47 je vjetih. Gledé umora kajmakama vučitonskega se nam še poroča: Kajmakam je bil ustreljen, ko je šel k srbskemu metropolitu, da mu sporoči velikonočni pozdrav. Štiri sumljivi pravoslavni so aretirani. Morda je umor samo posledica osebnega maščevanja.

Srbi jako pritiskajo na Makedonci, da bi se izdajali za Srbe ali pa za Bolgare. Zato zahtevajo srbske oblasti od Makedoncev listine od srbskih konzulov v Monastiru. Prejšnji mesec so 57 Makedoncev poslali čez mejo nazaj, češ, da jih ne pusté dalje, če se ne oglašé pri srbskem konzulu.

Poročila turške vlade, da je v Peči zopet mir, niso bila resnična. Albanci, ki so vdrlí v mesto, je imajo še vedno v svoji oblasti. Mala turška vojaška posadka je brez vsake moči. Bazar je zaprt. Poslaniki velevlajstij so zahtevali, naj Turčija pomnoži svoje čete v Peči. Dne 5. maja je napadla bolgarska vstaška četa Turke pri Topolistu na cesti med Kumanovem in Krakovem. Turki so izgubili v boju 12 mož mrtvih in ranjenih. Tudi pri Petriču so se bojevali bolgarski vstaši s turškimi vojaki. V monastirskem vilajetu so se pa bojevali s turškim vojštvom srbski vstaši, ki so izgubili dva mrtva, več ranjencev in dva moža so vjeli Turki. Grki so v vasi Lakut vjeli več bolgarskih kmetov in jih umorili. Tudi tri turške vojake, ki so branili Bolgare, so ubili Grki. Ko je došel močnejši turški vojaški oddelek, so Grki hitro odnesli peté.

Stojanov s svojo četo je poražen? Ta glas je razburil vso Bolgarsko. Neki Sandanski, ki je imel 35 ljudi in bil zvezan še z dvema četovodjama, je po zvijači spravil Stojanova vasedo. Bila je mesečna neč. Stojanov je bil pri prednjem oddelku. Ko je bila v ozki dolini vsa njegova četa, zagrmé streli od obeh strani. Od 10 mož prednje straže je obležalo takoj osem. Stojanov se je rešil. Po daljšem boju se je rešilo še več drugih. General Cončev dobiva od vseh strani pisma, da se naj maščuje nad Sandanskim.

Spletke in boji na Balkanu. Grke je iznenadil ukaz turškega vojnega ministra, naj turške čete nastopajo tudi proti grškim vstašem. Grki so sklenili, da se bodo izogibali bojev s turškimi četami in bodo pobegnili pred njimi ali se pa pustili vjeti. V Albanijo je došel knez den Aladro Castriota, ki se tudi poteguje za albanski prestol. — Srbski ministrski predsednik Pasić namerava zahtevati, naj kralj odpusti z dvora kraljevega osebnega zdravnika dr. Diniča, ker je poslal v Zemun bivajočemu bivšemu kraljevemu zasebnemu tajniku Balugdžiću važna obvestila.

Dogodki na Ruskem.

Peterburg, 8. maja. „Zveza mož“, ki jo je ustanovil v Moskvi grof Heremerjev, je naprosila po posebnem odposlaništvu ruskega ministra za notranje stvari, naj sam imenuje člane konference, ki se bo posvetovala o sklicanju ljudskega zastopa. Minister je izjavil, da bo imenoval člane sam, ker bi bilo število članov pri volitvah preveliko.

Moskva, 8. maja. Načelniki zemstev so izjavili, naj se voli za ljudski zastop po stanovih. Nekateri zastopniki so nasprotovali tudi splošnim in tajnim volitvam, ker bi vplivali na kmete činovniki.

ni bilo treba svojega ženija plačati; Goethe je takrat poročal takole: Neki Friedrich Schiller, ki je spisal zgodovino upora Nizozemcev, je baje sposoben za mesto na jenskem vseučilišču. To je tembolj dobro, ker ga lahko dobimo gratis. Sicer naj si pa tisti, ki so prizadeti, sami ogledajo literarno zgodovino!

Končno pa hočemo pribiti neko drugo dejstvo, ki je pravi škandal.

C. kr. I. višja gimnazija ima prostorov dovolj, da priredi Schillerjevo slavnost, n. pr. telovadnico. Vkljub temu so si izbrali za to slavlje — kapelo! To je surovo in netaktno, uprizorjeno ali pa dopuščeno od c. kr. šolskih oblasti samih!

Tak meglen panteist in kantevec kot je bil Schiller ne spada v gimnazijsko kapelo, ki je namenjena za vse kaj drugega — tudi če jo drugače lahko uporabljajo za avlo.

To je nezaslišano in same pri nas močé, da napravijo pred oltarjem, kjer se navadno obhajajo katoliška svetotajstva, podij in da ondi proslavljajo Nemci Schillerja. Pa krščanski ideali so še vedno svetlejši, vzvišenejši in globokejši kot ideali Schillerjevi in take profanacije, narekovane

Peterburg, 8. maja. Zatožen je na predlog višje cenzure oblasti urednik „Novosti“ Notovič, ker je priobčil članek proti obstoječemu državnemu redu. Notovič ni v preiskovalnem zaporu, ker je založil 1000 rubljev.

Lekaterinoslav, 8. maja. V Čuzovajskih tovarnah so pričeli delavci stavkati. Vojaštvo straži tovarne in železniški most čez reko Čuzovajo.

Peterburg, 8. maja. „Nov. Vrem.“ poroča, da je umrla v Caricinu neka oseba za kolero.

Lipsko, 8. maja. „Leipzig. Neueste Nachrichten“ poročajo iz Peterburga: Med službo bežjo v Izakovi katedrali je zapazil častnik, ki je bil v službi, nekega moža v častniški obleki, ki ni odložil plašča, kakor je bilo prepisano. Ker ni hotel odložiti plašča, so moža preiskali in našli pri njem bombo, napolnjeno z nitroglicerinom.

Srbija.

General Gruić, ki je nesel črnogorsku knezu lastnoročno pismo kralja Petra, se je vrnil v Beograd. Otvorjen je konkurz za nove železnice Poračin-Zajčar-Negotin-Kragujevac Beograd. Graditi jih mislijo brez udeležbe inozemskega kapitala.

Uradno se naznanja, da je najela srbska vlada posojilo. Črnogorski knez je čestital za imendan grškemu kralju.

Arabška vstaja.

Turki še vedno taje, da so zasedli vstaški Arabci Sano, glavno mesto Džemena. A padec Sane je gotova stvar. Vstaški Arabci so razorožili 18 bataljonov sirskih Arabcev, ki niso hoteli nastopiti proti njim in jih nato z maršalom Ricijem izpustili, ker jih ne morejo preživeti. Vstaši so zaplenili poleg orožja za pehote tudi štiri baterije.

Tamburinijeva zarota.

Pred pariškim policijskim sodiščem se je pričela razprava proti Tamburiniju, Volpertu in njegovim sokrivcem. Tamburini je izjavil, da ni nameraval vstaje. Res je, da so našli pri njemu vojaške uniforme, a bile so namenjene nekemu častniku, ki je imel premalo obleke v zalogi. Patrone je kupil pobegli Buncon, ki se peča s kolonialnimi družbami. Tamburini ni nikdar mislil pospeševati zarote.

Govor francoskega vojnega ministra.

Francoski vojni minister je 7. t. m. govoril v Poissy. Naglašal je, da ni nihče še pozabil dogedkov pred 34. leti in upa vsak, da se ne bodo več ponovili. Ker pa dežela potrebuje pred vsem miru, je potrebno, da je država močna.

Dnevne novice.

Kje je Tavčar? Tudi „Narod“ je začel — prisiljen! — pisati o krški šoli. Njegove somišljenike je sram, da se le „Slovenec“ še poteguje za slovenstvo, in zato so spravili vanj nekaj vrst, v katerih protestirajo proti germanizaciji. A kaj pomaga par tiskanih vrstic, ako se pa nič ne stori? Dr. Tavčar je član večine v deželnem šolskem svetu. On je pripustil penzioniranje Lapajnetovo. On je odgovoren za sedanji razpis, v katerem se je slovenščina prezrla, da spravijo hajlovca v Krško. On je po zvezi z baronom Schweglom dolžan tako delati. Krčani naj pokličejo dr. Tavčarja na odgovor kot člana nemškoslovenske zveze!

od nemške nadutosti in šolske omejenosti, bi drugod nikjer ne trpeli.

Naše stališče je torej na kratko to: Mi veličino Schillerjevo radi priznamo, zanikujemo pa odločno, da bi mi imeli povod slaviti ga bolj kot druge veleume, ki so nam bolj mari! Mi imamo pesnikov dovolj, da jih lahko proslavljamo. In če ne bi slavili svojih slovanskih ženičev, imamo drugih dovolj, ki prekašajo literarne in kulturne pridobitve Nemcev. Prevod Sekspirjevih del nam bo desetkrat več pomagal kot vsa Schillerjeva retorika. Pri nas je Schiller vzbudil Koseskega, Sekspir nam pa lahko vzbudi moderno in veliko dramatik.

Kar se pa tiče početja gotovih šolskih krogov, ne moremo pri najboljši volji reči nič drugega kot to, da so vso slavnost ponižali za čisto navadno prilizovanje nemškimi vladnim krogom. To svetovni in slovanski kulturi ne bo nič pomagalo, pač pa utegne komu koristiti pri avanziranju.

Ravnokar obhajajo v Madridu stoletnico Don Kišotove. Primerno bi bilo, če bi še mi v večem spomin jeli proslavljati obletnico tistih Don Kišotov, ki pri nas tako osmešujejo Schillerjevo stoletnico.

Zaradi Jesenic in zaradi Lapajnetu se je dr. Tavčar skril. Proti mrtvemu Schillerju „Narod“ piše, živim Nemcem se pa dr. Tavčar klanja.

Boj proti molitvenikom je zdaj tudi važna naloga žalostne narodne-napredne stranke. Sklenilo se je namreč, izdati šolski molitvenik, ki bi združeval vse potrebne lastnosti za tako knjigo. Dr. Pečjak, c. kr. profesor verouka v Ljubljani, ki ga „Narod“ zmerja, da je „modra buča“, je dobil nalogo, da sestavi tako knjižico. Sestavil je dve: eno za manjšo mladino, drugo za dijaké. Ker se je pestopalo pri tem jako skrbno in se nista dali knjižici v tisk, preden ni bila vsaka stvar od izkušenih šolnikov potrjena, sta oba molitvenika res vzorna. Tiskovno društvo je preskrbelo za ličen tisk in ukusno vezavo, tako da je veselje vzeti knjižici v roke! In vse to za najnižjo ceno, ki je mogoča, da si morejo tudi reveži omisliti knjigo. Knezoškofijski ordinarijat je pa poskrbel še zato, da bi najrevnejši šolarčki mogli dobiti nekaj knjižic zastonj; zato dobe šole, ki vzamejo gotovo število knjižic, nekaj izvodov zastonj. Vsakdo mora priznati, da je tako izdanje javno koristno. Ustreženo je mladini, veroučiteljem in staršem. „Slov. Narod“ pa tudi to spremlja s svojim lajanjem. Piše o „novih klerikalnih pijavkah“, o „farski bisagi“, o izsesavanju, molitveniki so mu „za svinje futrat“, zmerja „umazane pope“ itd., a usiljevanje molitvenikov od tujih židovskih tvrdk naši mladini smatra menda za pravilno. Te psovke kažejo le, da mora stvar biti jako dobra, drugače je ne bi „Narod“ tako besno napadal. Pisatelj dotične notice je pa človek, ki je že mnogo zaslužil pri knjigah, o katerih pravi zdaj, da so „za svinje futrat“. Cestitamo Tavčar-Schweglovi zvezi k taki pridobitvi!

Nesnaga iz pisarne dr. Tavčarja. Pred kratkim blatil je „Slov. Narod“ nekega g. župnika, češ, da je hotel neko dekle posiliti. Stvar je prišla pred sodišče in je bila Ivana Videmšek obsojena na 7 dni zapore, ker je ona te vest raznesla. Takrat je „Slov. Narod“ tudi porečal, da je dotični g. župnik Ivano Videmšek tako osuval, da so jo morali v Ljubljano pripeljati, ter je vpil, da bo g. župnik dobil 6 tednov zapore. Kazenska obravnava je pa pokazala, da so izpovedbe Ivane Videmšek tudi glede te poškodbe večinoma zlagane in pretirane in da je celo zdravnik prevarila. Iz vsega je razvidno, da se je hotela Ivana Videmšek po navodilu drugih okoristiti, ker je zahtevala precejšnjo vsoto za bolečine in zamudo časa. To se ji pa ni posrečilo, ker ji sodniki niso mogli verjeti, da bi bila kaj poškebovana. Ta nevspeh je celo njenega zastopnika dr. Tavčarja oziroma njegovega koncipijenta dr. Voduška tako razkačil, da se je v sobotni številki „Slov. Naroda“ zopet pogrevala prejšnja laž ter da so se očitale g. župniku predkazni. Poročevalec pa noče povedati, da je dr. Tavčarjeva klijentinja Ivana Videmšek dobila 7 dni zapore za svoje obrekovanje, noče povedati, da je krivda g. župnika minimalna, noče povedati, da bi bil že tudi marsikateri sednik mnogokrat predkaznovan, ako bi se tudi proti sednikom vršila „farska gonja“, osobito pa zamolči poročilo, da je bil vzor-liberalec dr. Tavčar tudi že večkrat kaznovan. Pa kaj si čemo! Iz pisarne dr. Tavčarja, v kateri se zbirajo klijenti po vzorcu Ivane Videmšek, pač ne moremo kaj drugega pričakovati. — Vsakemu svoje — pa ne svoji k svojim, marveč liberalci k Nemcem!

Mariborski napisi. Sklep mariborskega občinskega sveta razlagajo zdaj Slovenci tako, da so prepevedani napisi le na tablah, ki segajo v zračni prostor mesta Maribora, da pa niso zabranjeni napisi v slovenskem jeziku na hišah, izložbah in nad vežnimi vrati, sploh na vseh predmetih, ki ne segajo tako izzivajoče v nemški mariborski zrak kot štacunske table. To je jako blagohotna razlaga neblagohotnega sklepa. Kaj smatra občinski svet mariborski za izzivajoče, bo že sam povedal! Posebno se trudi „Narod“, da bi izgovarjal mariborski sklep in ga predstavil kot nekaj čisto nedolžnega; namestu da bi pisal proti mariborskim nemškim nestrpnostem, pa napada „Slovenca“, ki je opozoril na krivico. To dela „Narod“ zato, ker ima nalogo

od slovensko-nemške zveze, da javno pozornost odvrne od te stvari, ker ljubljanski občinski svet ne smeskeniti odstranitve nemških napisov. Mi pa ostanemo popolnoma nepremakljivi in zahtevamo, da ljubljanski občinski svet takej izpogovori odločno besedo!

— **Iz Trsta** se nam piše: „Edinost“ št. 125. prinesla je dopis, v katerem trdi, da je škof Nagl prepovedal slovenske Smarnice v cerkvi sv. Jakoba, za katere so ljubljani prosili, ker jih dosedaj ni bilo. To ni resnično. Nasprotno je res, da je škof dovolil slovenske Smarnice; razume se pa, da je izkušal stvar tako prirediti, da ne nastane hrup med Italijani. Dosedaj je bila vsak dan ob 5. uri maša, pri kateri se je pelo italijansko in zvečer je bil italijanski govor in blagoslov. Tako je bilo vpeljano pred škofom Naglom. Kdor pozna občutljivost Italijancev, lahko razume, da jim škof ni mogel odvzeti, kar so že pred njim imeli, zato je odredil, da naj po prvi maši slovenski smarnični govor, oziroma branje, a zatem precej sv. maša na oltarju Mat. Božje. In tako se dela vse od 1. majnika. Toraj, ako je bilo krivičnosti Slovincem pri sv. Jakobu, je ni steril škof Nagel, ki jo le popravlja, kolikor se pri tukajšnjih razmerah popraviti more.

— **Enketa podpornih društev za slovenske velikošolce na Dunaju, v Gradcu in v Pragi.** Z Dunaja nam poročajo: Ker se množi število slovenskih velikošolcev in s tem prisilcev, ki se obračajo do podpornih društev, od leta do leta, dohodki društev pa ne naraščajo v istem razmerju, temveč padajo, so se sestali odposlanci podpornih društev na Dunaju, v Gradcu in v Pragi dne 19. aprila t. l. na Dunaju, da se posvetujejo o pripomočkih, s katerimi bi se mogli povisati društveni dohodki. Praško podporno društvo, ki je izprožilo to misel, je zastopal višji inženir gosp. Tomšič iz Prage, za graško podporno društvo je prišel g. profesor dr. Murko, dunajsko podporno društvo pa je zastopal skore ves odbor. Po temeljitim razpravljanju o položaju podpornih društev za slovenske velikošolce so sklenili odposlanci kolikor moči enotno nastopanje vseh podpornih društev in sprejeli naslednja vodila: Vsako podporno društvo sestavi seznamek nekdanjih podpirancev ter se obrne do vseh tistih, ki so že v primernem gnotnem položaju, naj po možnosti podpirajo društvo ter tako vračujejo prejete dobrote. Vsako podporno društvo založi obrazce prošenj z izkaznico o prosiščevih razmerah, ki jo mora prosilec izpolniti vselej, kadar prosi. Ti obrazci se dajejo prosilcem brezplačno na razpolaganje. V izkaznici bodi tudi razpredelek, ali je prosilec že dobival podpore drugega slovenskega podpornega društva. Ako je podporno društvo kakega prosilca za vedno izpoznalo nevrednega podpore, ker je zlorabil društvo ali iz kakega drugega razloga, naznani to vsem drugim slovenskim velikošolskim podpornim društvom. Podporna društva dajejo v posebnih primerih podpore tudi absolventom, ki se pripravljajo za izkušnje.

— **Stavka pri podjetništvu Madile na Jesenicah.** Z Jesenic nam poročajo: Ze nekaj časa sem je med delavci trdke Madile pri zidanju nove železnice na Jesenicah vrelé. Čule so se razne pritožbe, govorilo se je tu in tam o oderuškem ravnanju z delavci, čulo se je celo o judovski skoposti podjetništva, a ker so bile to le pritožbe posameznih, se zanje nihče ni zmenil. Ako komu ni ugajalo, dobil je slovo, na njegovo mesto pa so prišli drugi. Plačani so bili od ure, možki je dobil 10, ženska 8 krajcarjev za uro, a od te smešno majhne plače se je odračunalo vsakemu za prenočišče v barakah po 8 krajcarjev za eno noč; tudi raba orodja se jim je vštela, od vsake lopate, krampa, matike je moral delavec nekaj plačati. Za božjo voljo! Ali bo kopal ali nakladal z rokami! Bog vedi, če morajo morebiti tudi pisarji v pisarnah plačati rabo svinčnikov, držal in peres! — Če kdo kake pol ure ni mogel delati, se mu je pri plači takoj odtrgalo. Delati pa so morali kakor živina, ker mnogi nadzorniki so bili pravi srednjeveški priganjači. Precej živo sliko o tem nam podaja slučaj, da je nedavno neka delavka kar tam na stavbišču med delom povila. Zraven pa si mislimo še grozno draginjo, ki vlada sedaj na Jesenicah. Pri teh razmerah ni čudno, da je rasla nezadovoljnost med delavci. A odslovili so vsacega, kdor se je pritoževal. Danes zjutraj pa so vsi delavci, okrog 600 po številu, razven nekaj zidarjev, solidarno stopili v stavko. Nekateri so hoteli delati, a stavkujoči so jim zabranili. Polne grude jih stoji po cesti. Orožniki se sprehajajo med njimi, pa delavci so dosedaj še mirni. Zdaj ob 1. popoldne, ko te pišem, še ni nič s pogajanjem. Delavci zahtevajo, da se jim plača izboljša in sicer možkim na 15, ženskam 10 krajcarjev od ure. Orodje, ki je potrebno za delo, se mora pustiti v rabo brez odškodnine. Sedaj še ne moremo ve-

deti, ali bodo kaj dosegli ali ne, ker pogrešamo pri njih tudi enotnega vodstva. Dolžnost države pa je, da nemudoma poseže vmes in naredi red. Saj je država ta dela oddajala tujim, če ne popolnoma pa vsaj skorej polnopravskim tvrdkam, ki si polnopravne žepce, delavce pa mrovarijo in izsesavajo do zadnje srage krvi. Zato seničuditi, da je že 60 milijonov morala pridatiki prvotnemu računu. Mi jeseničani bomo pa še malo dalje časa trpeli na teh groznih cestah, kakršne imamo sedaj. Bomo videli, ali bo naš preslavni občinski odbor sedaj kaj protestiral zoper tako postopanje tujega podjetništva, vsled katerega sedaj nimamo niti ene človeške ceste. — Dne 8. maja zvečer ob 7. uri: Med delavci gre glas, da je podjetništvo na več krajev telegrafiralo po druge delavce, kar vzbuja veliko nevoljo. Bati se je nemirov, ker stankujoči žugajo, da nikomur ne bodo pustili delati, dokler se ne ugotovi njihovim zahtevam. Zahteve njihove so zelo skromne: 2 krajcarja na uro priboljška, malo lepše, bolj človeško ravnanje in prosto orodje. Dosedaj namreč je moral vsak delavec lepato kupiti. Tudi prestoprenočišče v barakah naj bi se jim dalo. Te zahteve so vendar tako skromne, da je upravnobovpajoče, ako jih podjetništvo ne izpolni. — Podjetništvo je danes popoldne obljubilo 1 krajcar priboljška, o drugih željah noče ničesar slišati. Mnogi so vsled pomanjkanja hoteli s tem krajcarčkom priboljška začeti delati, a drugi so se temu ustavili in hočejo stavko nadaljevati. Kakih 130 pa jih je že odpotovalo deloma domov, deloma v druge kraje za kruhom. Upamo, da bo podjetništvo končno prišlo do spoznanja, da so zahteve in želje ubogih delavcev popolnoma upravičene in jim ugodijo. Gospode okrog državne mize pa prosimo, naj nekoliko več pozornosti obrnejo na te razmere modernega suženjstva.

Nadzorništvo deželne naklade je deželni odbor v današnji seji poveril g. svetniku Lončarju.

Občni zbor „Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug v Novem mestu.“ V nedeljo se je vršil v Novem mestu občni zbor zveze kranjskih obrtnih zadrug. Tega shoda udeležila sta se tudi načelnik metliške in en odbornik kostanjevske obrtne zadruge. Načelnik gosp. Franchetti je otvoril zborovanje in poročal o delovanju zvezinega načelstva. Pri čitanju zapisnika zadnjega občnega zbora je vprašal g. Malovič ali je načelstvo vse storilo in izpeljalo kar je občni zbor sklenil. Načelnik se je izgovarjal, češ, da odborniki nič kaj radi ne zahajajo k odborovim sejam. — G. Malovič je stavil predlog, da se z nova naroči odboru, da vse kar mu občni zbor nareči, tudi izvrši. Soglasno sprejeto. Računski zaključek se je odobril. — Zveza je imela koncem preteklega leta 793 kron in 54 vin. premoženja. V načelstvu so bili izvoljeni gg.: Jeločnik, Sirk, Franchetti, Kregar, Skrbec, Jenko, Dachs, Pogačnik, Frančič, Malovič, Raunihar in Jerič. Za namestnike pa gg.: Okorn, Lenček, Leben, Kenda, Appe in Novak Fric. Računskim preglednikom so bili izvoljeni gg.: Maček, Krejčič in Zalaznik. Prispevek zvezi se je določil 30 vin. od vsakega člana. Daljša debata se je razvila pri določitvi kraja, kjer naj se vrši prihodnji zvezin občni zbor. Na predlog g. Kregarja se je sklenilo, da ako med letom kostanjevska obrtna zadruge pristopi k zvezi, naj se vrši občni zbor v Kostanjevici, ako pa ne pristopi, bodi v Logatcu. O zavarovalnici proti nezgodam v Trstu, je govoril obširno gosp. Malovič. Sibal je o strogo postopanje te zavarovalnice, ki kruto postopa proti delodajalcem a tudi proti samim zavarovalcem. Treba je zakon temeljito preurediti. Končno je predlagal, naj občni zbor naroči zvezinemu načelstvu, da skliče kakor hitro mogoče v posvetovanje te prepotrebne točke anketo, ki naj se vrši v Ljubljani. Ta predlog je podpiral g. Kregar, češ sedaj je še čas, da se o tem posvetujemo predno pride stvar na vrsto v državnem zboru. O izvrševanju dela po kaznilnicah in v prisilni delavnici govoril je g. Kregar ter predlagal, naj občni zbor naroči zvezinemu načelstvu, da odpoljšje oziroma obnovi peticije na deželni zbor, da se vendar dele v prisilni delavnici odpravi. — Kako postopajo obrtne oblasti z obrtnimi zadrugami poročal je g. Franchetti, ter navedel več slučajev, kolike časa preteče, predno dobi kaka zadruge odgovor od okrajnega glavarstva. Predlagal je, da občni zbor naroči zvezinemu načelstvu, da se to obrne do deželne vlade s pozivom, da naj opozori vsa okrajna glavarstva na določila, ki so navedena v § 145 obrtnega reda in da tudi iste izvršujejo. G. Franchetti je tudi predlagal, naj občni zbor naroči zvezi, naj ta po okrožnici pozove obrtnike, naj prispevajo gmotno kolikor mogoče, da se ustanovi obrtni časopis. Govorila sta še o stvari načelnik metliške

zadruga g. Trček in g. Malovič. Predlogi bili so vsi sprejeti. G. Malovič pa je končno izrazil željo, naj bi zvezine načelstvo v prihodnjem letu marljiveje delovalo, nego dosedaj.

Cerkev bodo razširili v Žalcu pri Višnji gori.

Hrvaške novice. Za spomenik Strossmayerjev je doslej nabranih 12.238 K 33 vinarjev. — Umrli je v Zagrebu najstarejši veteran hrvaškega učiteljstva Škender Fabković. — Fra Grga Martič slavni hrvaški pesnik je tako slab, da bo težko preživel tekoči teden. — Z Reke poročajo, da se je bolezen nadvojvodi Josipu tako poslabšala, da se je vsaki čas bati, da umre. — Poneveril je na pošti v Osijeku poštini praktikant Pavel Blažekovac 200 kron. — Ustrelila se je v Zagrebu Adela Hutz, rojena Liebich.

Ponovljeni nemiri v Gradski. Kaznjenci, ki so bili zaradi zadnjih nemirov zaprti v izolirane ječe, so ponevili izgrede. Zavež je zasedlo zopet vojaštvo.

Novo hrvaško opereto „Gospodja Pokondirovička“, za katero sta libreto spisala gg. Grund in Badalić in katero je ugalsbil g. Vilhar so v soboto z velikim uspehom predstavljali v Zagrebu.

Umrli je v sredo ob 7. uri zvečer po dolgi bolezni g. Fran Vrabec v Pliskovici

Neizbrisni znak. Justično ministrstvo je naročilo sodiščem, naj pretresavajo v razpravi preteklost priče v toliko, kolikor je neobhodno potrebno, in preteklost obtožencev pa le, kolikor zahteva dotični kazenski slučaj. S tem bi bil storjen korak k odstranitvi „neizbrisnega znaka“, ki ga je pritisnila vsakomur vsaka kazen, in to bi pomenjalo začetek reforme, ki so jo v drugih državah že izvedli.

S Homca, 6. maja 1905. Dne 5. maja opoldne je utonila v apneni jami blizu dveh let stara Ivanka Okoren iz Preserja. Govori se sploh, da se je ustrašila tiste kot strašilo našemljene Marijane, katera bega in pohujšuje otroke po cestah ter moti odraščene po cerkvah. Ali bi se ne moglo ljudem s to „deželno nadlogo“ prizanesti pod ključem na Studencu?

Morilec očeta oproščen. 16 let stari Mihael Oklen, ki je pri Vižnadi v Istri umoril svojega očeta, truplo razkosal in dal požreti psom je bil oproščen, ker so sodniki izjavili, da je blazen. Morilca bodo odvedli v blaznico.

Generalni štab v Postojni. Na čast avstrijskemu generalnemu štabu je Postojna v zastavah. Došli vojaški dostojanstveniki so bili slovesno sprejeti. Pred slavalokom jih je pozdravil gospod župan „v obeh deželnih jezikih“.

Bohinjski predor. Iz „Gorenjca“ smo pesnili vest o položenih minah v bohinjskem predoru. Kakor se nam od verodostojne strani zagotavlja, dotična vest ne temelji na resnici in tudi ni res, da bi inženir Molke radi tega predora pregledaval.

Otrpnjenje tilnika. V Gospej Sveti na Koroškem je obolel neki otrok na otrpnjenju tilnika. V Trstu je na isti bolezen obbolelo neko 15letno dekle. To je v Trstu že četrti tak slučaj, dva slučaja sta bila smrtna.

Mizarski mojstri v Avstriji nameravajo napraviti zvezo, v kateri se bodo v slučaju stavk medsebojno podpirali.

Spoliranje ameriških pisem. V preiskovalnem zaporu je radi spoliranja pisem zaprti poštini ekspedijent Rudolf Nemec izjavil, da je v pismih dobil le 8 dolarjev. Za ta denar je svojim otrokom kupil obleke in čevljev.

Vlak ga je povozil. Matevž Hartman, paznik železniške proge, je našel na železniškem mestu med Globoko in Otočah 38 let starega posestnika Simna Soberla, po domače Komarja iz Misač mrtvega znak ležati. Da bi si na poti domov okrajšal pot, šel je čez železniški most, kjer ga je vlak povozil.

Na Trčmu, na Beneškem, je umrl premožni, občeislani pa katoliško vneti gospodar Valentin Trinko po samo dvadnevni in jako mučni bolezni. Ostavil je mlado vdovo in petero sirot. Pokojnik je brat predč. gospoda profesorja Ivana Trinke v Vidmu. — Naše najiskrenejše sožalje!

V Sočoj je skočil v goriški okolici posestnik Anton Ipavec.

Kongres slovenskih časnikarjev v Opatiji. Dosedaj je prijavljenih 90 gostov, med njimi bo največ Poljakov, Cehov in Slovencev.

Tržaški tatovi krađejo vse, kar jim pride pod roko. Tako so v četrtek zvečer nekemu gostilničarju pokradli mnogo namiznega perila, bakrene kuhinjske posode in več steklenic s skuhanim sadjem. Lačni so morali biti, da se eno steklenico takega sadja takoj izpraznili. Tudi zlata ura gostilničarke v njeni spalnici jim je prav prišla. A policija jih je kmalu dobila. Dva tiča,

Ivana Kolariča in Jakoba Maganjo, ima že pod ključem, drugim je pa na sledu.

Nemški „Alpenverein“ naj se zahvali mariborskemu občinskemu zastopu, če se bo pričela agitacija, da tudi njegovi nemški napisi nimajo pravice na slovenskih tleh!

Štajerske novice.

Š Trbovlje. Umrli sta: Terezija Juvan, žena pekovskega mojstra v Lokah, na legarju, in Marija Biderman, najboljša učenka 5. razreda.

Š Tri žrtve gora. V gorah pri Aflencu se se ponesrečili 34 let stari vseučiliški profesor dr. Viktor Wolf pl. Glavanelj 32 let stari v Trstu rojeni privatni docent dr. Leon Petrisch in 33 let stari dež računski oficijal G. Stipper. Njihova trupla so našli popolnoma razbita.

Š Čebelarski shod. Pri Sv. Benediktu v Slov. gorah je bil v nedeljo, 7. maja čebelarski shod. Jako poljudno in stvarno je predaval g. Jurandič od Sv. Andraža o splošni koristi čebel in o skrbi za nje, ter je posebno opozarjal na vzroke ropanja. Navduševal je zborovalce za umetno čebeloreje. Shod je bil dobro obiskan od domačinov in sosedov, zastopane so bile štiri sosedne fare: sv. Ana, Negova, sv. Trojica in sv. Lenart. Ustanovila se je čebelarska podružnica za faro sv. Benedikt, sv. Ana in Negova s sedežem pri Benediktu. Pristopilo je čebelarskemu društvu okoli 30 novih udov. Slovensko čebelarsko društvo za Štajersko torej vrlo napreduje; po svojem kratkem obstanku ima že 12 podružnic do jeseni jih bo 20. Kmalu bodo štajerski čebelarji prekosili kranjske. Le pogumno naprej, v združenju je moč.

Š Samoumor v celjskem Narodnem domu. Danes dne 9. maja se je v veliki gostilniški sobi celjskega Narodnega doma vstrelil Ivan Vrečko, bivši trgovski uslužbenec v Celju. V zadnjem času si je Vrečko kupil v Št. Jurji lepo posestvo in je bil v jako dobrih gmotnih razmerah. Oa je nečak onega Vrečkota, koji je svoj čas zapustil Ciril-Metodovi družbi lepe hiše v Gradcu. — Vzrok samoumora je neznan. Najbrže se je revežu zmešalo, ker ni najti sicer ni kakegavzroka za samoumor. To je v zadnjem času že drugi samoumor v veliki gostilniški sobi Narodnega doma.

Š Za dopolnilno državno-zborsko volitev v mariborskem okraju imajo Nemci, kakor sledi iz njihovega zaupnega shoda pretekle sobote, dva kandidata: na programu nemške ljudske stranke mariborskega podžupana Pfrimmerja in na vsenemškem programu pisatelja Wastiana.

Š Aretirali so v Gradcu delavca Jožefa Laha, katerega zasleduje sodišče v Ljutomeru radi ropa

Ljubljanske novice.

Ij Komedija s Schillerjem je bila sinoči končana na tukajšnji realki in I. državni gimnaziji. V gimnazijski kapeli je najprvo bral dr. Wedan „Das Lied von der Glocke“, nakar je Schillerja proslavljal profesor Pucsko. Dijake so profesorji kar zabarikadirali. Bili so navzoči skoro vsi profesorji, ki so s tem pokazali, da se bolj boje suplenta Wedana, ko pa dijaki. Menda je bil v kapeli prepil, ker so imeli vsi dijaki hud nahod, ker so morali tako kihati, da je gospod ravnatelj večkrat klical: „Ruhig!“ Drugih posebnosti ni bilo, in Nemci niso vpili, ne ploskali. Na drugem mestu govorimo obširneje o pomenu te slavnosti, ki ni bila samo slavlje pesnika, ampak v prvi vrsti slavlje Nemca. To je bilanemškonacionalna propaganda, protežirana od slavne vlade. Inzato tako propagando se je dal izrabiti med vsemi gimnazijskimi ravnatelji le pod vplivom svojega nemškonacionalnega suplenta dr. Wedana stoječi gospod Senekovič, eden prvih odličnjakov narodnonapredne stranke. Tako dejanje je rodilo „Naredovo“ pisanje. Kdo bo smatral še za resno to glasilo in stranko, ki drugače dela, nego piše na potrpežljivem papirju. V dejanju jim je Heinova volja nad vse! — Sinoči ob tri četrt na sedem je pa imela realka Schillerjevo slavlje v „Tonhalle“. Ko so slovenski dijaki izpraševali, če morajo priti, so dobili energični odgovor: „Morate!“ Slovenski dijaki so res prišli, a s trdnim sklepom, da takoj zapuste dvorano, ako bodo Nemci vpili: „Heil!“ Dolgo se je pelo — pravijo, da precej napačno — deklamovalo, igralo. Ko so se prišli igralci pokleniti, so pričeli Nemci vpiti: „Heil!“ S tem so pokazali, da je to le nemškonacionalna slavnost in da razumevajo nameno! No, slovenski dijaki so lepo obrnili hrbetter — odšli! Binder je klical: „Es ist noch lange nicht fertig! Es wird noch lange dauern!“ A zaman! Ko so dijaki prišli na hodnik, so zavpili: „Živio Prešeren!“, zapeli: „U boj!“

pred realko in „Hej Slovani!“ ter „Liepa naša domovina!“, ki se je daleč slišala po mestu. Množica je narastla in edkorakala po mestu pred Vodnikov spomenik, kjer se je zbrala na stotine občinstva. Pred Vodnikom so zapeli v megečnem zboru in položili lipove vejice na spomenik. Stišali so se klici: „Slava Vodniku!“ „Pereant Nemci!“ Zdelo se nam je, kakor da kliče bronasti Vodnik navdušeni množici: „Ilirija vstani!“ Okoli pol 9. ure zvečer se je množica razšla. Dogodile so se po mestu manjše demonstracije, a aretirani ni bil nihče, ker so se vsi dostojno obnašali.

Ij Stavka steklarjev. Steklarji v Ljubljani so zahtevali od svojih gospodarjev, da jim dovolijo namesto dosedanjega 12 urnega 11 urno delo in namestu mesečnega plačila tedensko plačilo. Ugodile so jim dosedaj večinoma vse tvrdke, upamo pa, da se prilagodiijo tem zahtevam vse tvrdke, ker so zahteve steklarjev s človekoljubnega stališča popolnoma upravičene in bi ne bilo lepo, če bi kdo zavzel nasprotno stališče.

Ij V Trbovljah ponesrečen vrhovšek Anton je danes v Ljubljani umrl.

Ij Nesreča na južnem kolo-dvoru. Danes dopoldne okoli 10 ure je na južnem kolodvoru pri premikavanju voz stisnilo 34 let starega zapenjača Janeza Knificca. Nevarno poškodovanega so prepeljali v bolnico.

Ij Desetletnica cesarjevega obiska. Dne 7. maja letos je minulo deset let kar je cesar zadnjikrat Ljubljano obiskal. Bilo je to ob času velikega potresa.

Ij Cesarjev spomenik postavijo sedaj v park pred justično palačo. Vegov spomenik pa pred Franc Josipovo vojašnico.

Ij Porcelan je kradel včeraj popoldne zidar Franc Klemenčič iz Stana-tinskega vrha pri Ljutomeru na trgu ob Resljevi cesti. Dva sanitetna vojaka sta Klemenčiča opazila in ga pomagala polstražniku prijeti.

Ij V alkoholu. Včeraj popoldne je šel posestnik Franc Zupančič iz Višnje gore po Karlovski cesti, — popred se ga je bil pošteno navlekel, — prišel do hiše št. 6, se je zaletel in udaril z desno roko po oknu. Pri tem se je tako močno vrezal v palec desne roke, da bi mu bila, ako bi ne bilo zdravniške pomoči, otekla kri.

Ij Izseljevanje. Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 90 Kranjcev, 100 Hrvatov, 90 Črnogorcev, 70 Ogrov in 60 Grkov.

Ij Osebna vest. Vadniški učitelj g. Jožef Verbič je napravil izkušnjo za poljedelskega učitelja.

Ij Aretirali so včeraj na Zalokarjevi cesti 56 let starega posestnika Janeza Novaka in njegovo ženo iz Idrije Zasledovana sta bila radi goljufije.

Ij Semenj. Dne 8. t. m. bilo je na sejm prignanih 447 konj in volov, 167 krav in telet, skupaj 614 glav. Kupčija je bila pri goveji živini kakor pri konjih srednja.

Ij Gosp. Sorlija, vodjo tuk. poštnega urada, ki gre jutri v pekoj, bo provizorično nadomeščal gosp. Josip Stussiner.

Razne stvari.

Najnovejše.

„Tiroler Volksbund“ so ustanovile na Tirolskem nemške stranke proti rovanju društva „Lega nazionale“. — Ustanovilo se je že 20 podružnic, ki imajo 2000 članov.

Majski korzo na Dunaju je bil včeraj nad vse sijajen. Udeležil se ga je tudi cesar z nadvojvodinjo Marijo Valerijo, kar je vzbudilo občno pozornost, ker cesarja že več let niso videli pri vožnjah v Pratu. Korza se je udeležilo 1700 kočij. Gledalcev je bilo 100.000.

Telefonska in brzolavna poročila.

Kranj, 9. maja. Na tukajšnji gimnaziji ni bilo Schillerjeve slavnosti. Tako slavnost bi prebivalstvo smatralo za najskrajnejše izzivanje.

Novo Mesto, 9. maja. Tudi tu ni na gimnaziji Schillerjeve slavnosti.

Dunaj, 9. maja. Sekcijski šef v notranjem ministrstvu, grof Pace, je stopil v pokoj.

Osek, 9. maja. Ker je včeraj policija razpustila taborišče stavkujočih mizarjev, je danes tu 3000 delavcev pričelo splošno stavko. Delavci so šli od delavnice do delavnice in prisili, da se je delo povsod ustavilo. Policija je bila brez moči, dasi je z golimi sabljami posegla vmes. Nastopil je bataljon 73. pešpolka. Bilo je več spopadov z vojaštvom, ki je množico z bajoneti razganjalo. Več oseb je ranjenih. Trgovci so iz strahu pred nadaljnjimi izgredi zaprli vse prodajalnice. Tudi šivilje stavkajo. Listi danes niso izšli.

Budimpešta, 9. maja. Zbornica nadaljuje razpravo o adresi. Kriza še vedno ni rešena. Vlada se je izjavila, da meseca maja skoro gotovo ne bo mogol priti v Budimpešto.

Szatmar, 9. maja. Preko neke reke se je hotelo prepeljati več oseb. Čoln se je prevrnil. Utonilo je 10 deklic in ena žena, dve osebi so rešili.

Trst, 9. maja. Deklica, ki je obolela na otrpnjenju tilnika, je umrla.

Kristiania, 9. maja. Življenje Ibse-nevo je v resni nevarnosti. Ne zaveda se več.

Peterburg, 9. maja. Od meje poročajo: Perzijski guverner Artebila je po-zvan v Teheran, ker je na škodo Rusije po-izkušal premakniti mejo. Pri tem se je med ruskimi stražami in perzijskimi vojaki vršil boj, v katerem je padlo 100 perzijskih vo-jakov.

Pariz, 9. maja. „Petit Journal“ po-roča iz Peterburga: Vesti iz Mandžurije označajo, da se čimdalje bolj množe japo-nski napadi na rusko desno krilo. Vojaški dopisnik lista „Neveje Vremja“ meni, da utegne sredi meseca maja priti do splošne bitke.

Tokio, 9. maja. Vlada je baje skle-nila, da odpravi v Mandžuriji vojaško upravo in jo nadomesti s civilno. Sedanji častniki bodo ostali na čelu uprave, podpirali jih bodo civilni tehniki in policaji. Pričakujejo, da bo imenovan za guvernerja Liaotuna general Kanio.

London, 9. maja. V pariških ruskih krogih trdijo z vso gotovostjo, da se je velika japonska ladja „Mikasa“ res potopila. Dopisnik „Timesov“ pravi, da je zadela ob plavajočo mino in se potopila z vsem moštvom. Na ladji je bilo 700 mož. Drugo poročilo pravi, da je „Mikasa“ zadela ob skalo in se potopila. Ta poročila potrebu-jejo še potrdila. („Mikasa“ je bila ena naj-večjih japonskih bojnih ladij, zgrajena leta 1900. ter je imela hitrost 185 vozlov. Na njej je bilo 38 topov in 5 torpednih cevij.)

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, srednji zračni tlak 736'0 mm

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebe	Padavina v 24 urah v mm.
8	9. zveč.	737'2	+13'0	sl. svzh.	dež	10'4
9	7. zjut.	734'8	+11'4	sl. jzah.	"	
	2. pop.	734'4	+17'3	sl. sever	del. obl.	

Srednja včerajšnja temp. +13'8°, norm. +13'1°.

Tržna poročila

od dne 8. maja 1905.

Budimpešta. Pšenica za maj 18'86 do 18'90; rž za maj — do —; oves za maj 14'04 do 14'06; kornica za maj 15'— do 15'02.

Mednarodna panorama.

Ljubljana, Pogačarjev trg. 963

Le do vštete sobote 13. maja:

Novo! Zložno potovanje po Novo!

lepi Savojski in partija na Montblank.

Roparska morilca

Františka in Henrik Klein

z Dunaja, sta popolno po naravi na ogled od danes dalje v

Traberjevem muzeju

929 3-3 v Lattermannovem drevoredu.

Lepo stanovanje

z 2 sobama in vsemi pritliklinami, se za-radi odpotovanja odda s 1. junijem.

Poizve se na Karlovske cesti 32 pri gosp. Alojziju Gangl. 913 6-5

„Pri Bučarju“.

Premestitev trgovine.

Radi demoliranja moje hiše na Marijinem trgu št. 6, otvorim svojo sedanjo prodajalno do preklica

v Wolfovih ulicah št. 8, na dvorišču levo (Achtschinova hiša).

Ivan Ev. Wutscher-jev naslednik
Viktor Schiffer.

917 5-4

la mast

1 kg 78 v poljubni množini razpošilja franco
688(29-22) Lad. Urban i dr. Praga-Žižkov.

Sprejme se takoj

kleparski pomočnik

v stalno delo pri 930 3-8

Ludevik Burger-ju v Ribnici, Dolenjsko.

NAZNANILO == PRESELITVE.

P. n. slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da se nahaja od danes naprej

lekarna „pri zlatem jelenu“

v moji novi hiši na Marijinem trgu pred frančiškansko cerkvijo

Obenem se zahvaljujem p. n. slavn. občinstvu za dosedaj mi izkazano zaupanje in naklonjenost, ter prosim, da mi isto tudi nadalje ohraniti blagovoli.

Ljubljana, dne 8. maja 1905.

Josip Mayr, lekarnar.

961 3-1

Ernest Hammerschmidta nasledniki

Madile, Wutscher & K^o.

trgovina železnin in kovin

1980c 34-7

Ljubljana

Valvasorjev trg 6. Prešernove ulice 50.

Velika zaloga

blagajnic in denarnic ter vseh v želez-ninsko stroko spadajočih predmetov.

Cene nizke!

Primerno berilo za mesec maj!

Kartuzijanskega brata Filipa

Marijino življenje.

Slavospev s podobami, obsegajoč nad 11.000 verzov.

Po staronemškem izvirniku speval Matija 964 5-1 Zemljič.

Cena s poštnino K 2'20. Dobiva se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Vabilo

k

IX. občnemu zboru

„Posojilnice in hranilnice v Moravčah“,

dné 15. maja leta 1905

v Moravčah št. 1.

SPORED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Čitanje revizijskega poročila in prememba pravil.
5. Slučajnosti.

960 1-1

Načelstvo.

Učenca

v ključarski obrt sprejme takoj

Ivan Peterca,

ključavničar, Dolenjska cesta 19, v Ljubljani. 894 4-3

Trgovski učenec

sprejme se v trgovini z specerijskim in ma-nufakturnim blagom, takoj ali s 1. junijem pod ugodnimi pogoji. Ponudbe naj se pismeno določijo na 921 3-2

Fran Ks. Goli, trgovec v Idriji.

Stanovanje

s kuhinjo, dvema sobama in navadnimi pritliklinami v prvem nadstropju na ško-fijskem zemljišču v bližini cerkve sv. Petra in Srca Jezusovega, se odda s prvim av-gustom tega leta — Natančneje se poizve v upravnishvu „Slovenca.“ 931 3-3

Priporočam se za cerkvena dela

918 5-4 častiti duhovščini

Anton Radej

podobar, pozlatař in slikar.

Mali kamen št. 24 pri Rajhenburgu.

Dobro znana, stara

gostilna

na Dolenjski cesti

937

se odda

3-3

s 1. majem v najem.

Poizve se v pivovarni Auer.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanj-šega dobitka. — Promene za vsako žrebanje.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

1, Wollzeile 10 in 13, Dunaj, 1, Strebelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 18 150-49